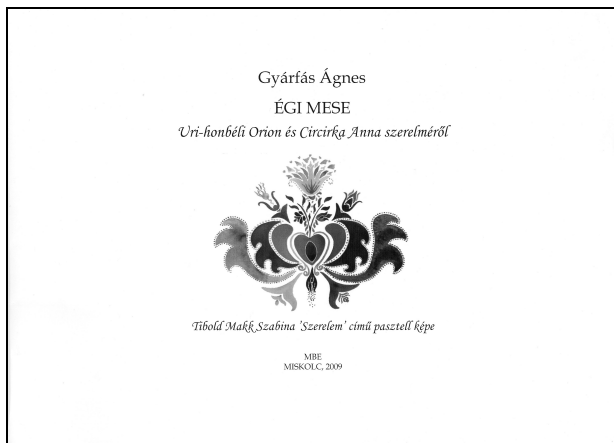

ÉGI MESE Uri-honbéli Orion és Circirka Anna szerelméről GYÁRFÁS ÁGNES könyvbemutatója

Bevezető a 2009. 06. 30-i könyvbemutató alkalmából

A könyv borítója

A könyv szerzője Gyárfás Ágnes bölcséletkutató, tanár és a jelen évben 20. születésnapját ünneplő, hazánkban sok tekintetben egyedülálló Miskolci Bölcsész Egyesület alapítója és elnök asszonya. Létrejöttét a két kötetes VIZEK KÖNYVE tudományos alaposságú munka továbbgondolása inspirálta, melynek csillagporos, fontos üzeneteivel a mese szövetébe ültetve, annak eredendő eszközeivel korosztályokon átívelve, a lelkek mélyére képes hatolni. Népünkben genetikailag lappangva, ősi ösztönöket ébreszt, és gondolatokat indít el őstörténetünktől megfosztott önazonosságunk csodálatos rátalálására, mai nyelvünk őse, kultúrája, ősvallása tekintetében is.

Szerte nézünk és keressük a földön saját fajunkat, a hajdan hatalmas turáni nép garját, de a köztudatból, s az emberiség valós történelméből is hamissággal kirekesztett eleinket anyagi valójukban leginkább csak a genetika modern eszközeivel lelhetjük föl. Nekünk Magyaroknak itt vannak a sejtjeinkben a szittyák, hunok, az avarok, de sok népben megtalálhatók még rajtunk kívül is lenyomatuk, hiszen a hunok az ősi emberiség egyik legnagyobb népe. Jelen vannak a kaukázusi népek, az ujugurok, a hinduk és szikhek, kurdok, az ukránok, lengyelek (kik valójában szarmaták) és a teljesség igénye nélkül a horvátok között is. A székhelyekben, kik köztudottan Attila hunjainak, Csa-

bának népe. Sok esetben az ősi nyelv elvesztése után nyelvcsere történt, pl. a lengyelek, ukránok, horvátok esetében, (és a bolgároknál is) s ma sajnos a köztudatban a szláv népesség részeként tartják őket számon.

A legfőbb felsorolt nép ma nem tartja a történelmi-lelki-gondolati folytonosságot a történelem előtti saját őseivel, nincs birtokukban az ősemlékezet az élő néphitben, s már oly messze járnak hajdani önmaguk, őseik szellemiségétől.

Azt hiszem mindannyian érezzük, hogy mintha a mai világból hiányozna annak jobbik fele. Szükség van az emberiség újjászületésére, ismét éppé, egészsé formálására, és ehhez nyújthat nagy segítséget az ÉGI MESE nagyon is valóságos régészeti, nyelvészeti, vallási, történelmi hagyományok kutatási eredményein alapuló ismeretanyaga. A magyarság és a ma fellelhető rokon népek közös jövője: a közös múlt ismeretén, az ősvallás gyökerein, a történelmi hagyományokon, krónikákon, eredet-mondákon, regéken, népbáldákön, közmondásokon, helységneveinken, és nem utolsó sorban a mesék, és a világon csak öt helyen fellelhető ereszkedő pentaton népdalkincsünk világán alapszik. E két utóbbiban szerencsére a tudatos és módszeres pusztítás ellenére is bővelkedünk.

A magyar nép tradicionális hagyományaiban, tudatában a kezdetektől él, hogy egy ősi, az emberiség kulturális felemelkedésében, ősi tudásában eredendő szerepet játszó, égi eredetű, un. királyi mágus ősökkel rendelkezünk.

Ősapánk égi Nimród, s gyermekei a két „egytestvér” Hun és Magor. Nimródot, Góg és Magóg személyét a Biblia is említi. Eredet-mondáinkból, krónikáinkból, ismerjük és valljuk az ég és a föld közötti közvetítő állatainkat: a csodaszarvast és a TUR-UL madarat. Népmeséinkből is ismerjük az avarok griff madarát, mely a magas hegyekben fészkel, s a szakrális sólyom madarunkat, melyre sok helységnevünk is emlékeztet.

S ha már szent állatainknál időzünk, a 14 pár

un. ISTER-GAM-i oroslán, valamint a pálosok és Mátyás királyunk címerében található holló is itt említendő meg.

Sok jó okunk van rá, hogy ne higgyük el a ránk erőltetett finnugor származás-elméletet, s a finnugor nyelvcsaládhoz való tartozást sem.

Mindezt megkoronázva, – a legnagyobb szükség közepette – újkori megerősítést kapunk népünk eredetéről történelem előtti időkből, és mesebe illő csodaként fogadjuk be a miniatűr drágakövek, kristályok sumér kori vésetei segítségével sokszorosított bitumen lapok ősi tudását, képjelírását, szimbólum rendszerét és személyes megjelenítését.

Mindez Gyárfás Ágnes tolla nyomán adatik nekünk, kinek személyét e témában – a teljesség igénye nélkül – csakis a legnagyobb úttörő munkát végző Badiny Jós Ferenc, Bobula Ida, vagy éppen Borbola János nevével emlegethetünk ezután. Az ősnyelvészet, valamint több tudományág együttes hadrendbe állításával alkotta meg tudományos munkáját, s kiemelte a csillag istenségek köréből Uri-honbéli Orion és Circirka Anna szerelmét és – igazán egyedi módon – isteni családjuk meséjét is átnyújtotta nekünk, az ősi ma g – tudásból egyre kevesebbet értő ma emberének, a könnyebb érthetőség kedvéért.

A mesék többsége eredetileg nem gyermekeknek szólt, és hallgatósága elsősorban – szertartásosság keretében előadva – felnőttekből állt, szellemi tanításokat, és hagyományaink legszentebb, féltve őrzött kincseit tartalmazta. A generációk általában szóban adták tovább, miután a tanítók szóról-szóra megtanulták azokat. Ezek a tanítások a népi hagyományok hanyatlásával gyermek mesékké váltak és a mesemondók már nem firtatták annak valóság tartalmát.

Ha tiszta nyári esteiken a kerek égboltozatot szemléljük áhítattal, mi magyarok az Isten keze által ezüst és arany porral rárótt milliárdnyi csillagból ösztönösen kiválasztjuk szívünknek és lelkünknek kedvesebbeket. A Hold, a Vénusz, és a Sziriusz a női principium különböző fázisainak hordozói, a Nap az éltető erő, a Tejút, melyet hol a hadak útjának, hol pedig égi országútnak neveztek eleink az Uri-honbéli Orion – olvassuk az ÉGI MESE címében – melynek égi párja a Sziriusz, s hűséges követőjük a Nagy- és a Kis Kutya csillagkép. De a Göncöl szekerét még Petőfi is megének-

li, s szintén fontos számunkra a Fiastyúk csillagképe, mely elsősorban a székely testvéreink emlékezetében van jelen.

A Kr.e. 3-7 ezer évvel ezelőtt Mezopotámiában élt őseink olyan ősi csillagászati ismeretekről tudósítanak, melyek még a ma csillagászaik is tudnak újat mondani. Akik pedig erre megtanították őket és emléküket, tetteiket ápolván ránk hagyták ismereteik tárházát. Úgy értelmezhetjük, hogy mindezt nem az életük részeként élték meg, hanem már ők is, mint egy történelem előtti boldog aranykor üzenetét jegyezték le.

Két dolog különösen fontos népünk, s talán a világ számára is mindebből, melyet megrendülten és kicsit elégtételt és megnyugvást is jelentő módon fogadunk be szellemünkbe.

Az egyik BOLDOGASSZONY Anyánkban megtestesülő erős hitünk, mely az évezredek alatt sem veszett el népünk lelkéből és bizony nagy baj volna, ha valaha is elfelednénk, vagy elfordulnánk Tőle. A megtisztulásunk, felemelkedésünk és közösséghez tartozásunk záloga.

Feladatunk ezért, hogy az Ő adakozó, anyai éltető és oltalmazó BOLDOG lényének szeretetét betápláljuk a felnövekvő generáció lelkületébe is. A magyar ember SZENT-HÁROMSÁG-ából nem is maradhat ki az Anya! Így érezzük és esti imáinkban is így mondjuk: Mi Atyánk, Anyánk, Jézus Urunk!

A második fontos dolog, hogy az ÉGI MESE egy újabb erős bizonyíték arra, hogy a magyar egy ragozó nyelv, és eredete a messzi múltba nyúlik vissza. Napjainkban az egyetlen a beszélt nyelvek közül, mely leginkább rokonságot mutat a közeli keleti ősnéppel. Legyen erre egyetlen példa itt: a teremtőt a sumér nyelv így írta IS-TEN, magyarul is így hangzik: ISTEN.

Álljon itt végezetül a VIZEK KÖNYVE I. kötetéből az égi pár, Orion és Sziriusz homok alól előkerült táblájának Gyárfás Ágnes által lefordított jelentése, melyet gyönyörűséggel olvasunk:

*Madár nép égi ura Atyja és
Élő vizek ágán született
Nagy Kutya turáni úrasszonya
Égi ragvogás*

Rónai Lászlóné

Mennyekbe emelő együttlét Debrecenben

Kárpát-medencei református egyházak egységesítése

*"Jöjj mondjunk hálaszót
Hű szájjal és hű szívvel
Mert rajtunk itt az Úr
Nagy csuda dolgot mivel!"
/167. dicséret/*

Egy gimnáziumi osztálytársnőmmel mindig boldogan mentünk abba a városba, ahol Isten kegyelméből egyetemi, főiskolai éveinket tölthettük, de most különösképpen nagy volt bennünk a szent várakozás. Fájó szívvel mondtuk le a gimnáziumi találkozásunk második napját e nevezetes esemény kedvéért.

Debrecen most ismét betöltheti azt a nemes szerepét, amire mindig is predesztináltatott! Megilletődve közelítettünk a Nagytemplom felé, ahol sok istentiszteletet hallgattam, nem kis bátorságról téve bizonyosságot (1962-1967.), bár már akkor engedett szorításából az önkény, ugyanis nem írták össze a belépők neveit a templom ajtóban. A Nagytemplom kis termében a reformáció emléknapján hányszor énekeltük bánatos lélekkel a gályarabok énekét, asszociálva az akkori korra:

„Bár hordozzad zsarnok láncát, érjen kínos rab halál,
Ha hitedet el nem játszád, utad égbe nyitva áll.
...
Emlékezz, ki népe vagy!”

Sajgó szívvel mentem el nap mint nap, ugyanis az üzemen kívül helyezett egyetemi templom mellett. A későbbiekben pedig az emeleti részén levéltári anyagot böngészttem. (Hol téli álmát aludta, hol más funkciót szántak neki.) Végre 2009-ben az Áldozócsütörtöki istentiszteletet is megtarthatták a templomtérben: ez volt az igazi nyitóeseménye a várva várt napnak.

Épp így készülődtek a szülőfalum gyülekezeti tagjai is, mert e szép napon megkoronázásképpen a Szilágysági testvérgyülekezettel is találkozhattak, utána pedig otthonaikban megvendégelhették őket.

A rendszerváltás után ugyanis gyakorlattá vált Református Egyházunk apró sejtjeiben kicsiben az, amit mindannyiunk örömeire most nagyban

megcselekedtek sok-sok előzmény után az egyházvezetőink. Mint egykoron a Nagyságos Vezérő Fejedelmünket is a talpasok inspirálták arra, ami úgy is lelkéből leledzett II. Rákóczi Ferencnek. A gondolat tettekre váltott és ahhoz való hűségéről mindannyiunknak örökbecsű példát adott.

Az ÜNNEP szervezői valamennyiünk kezébe programfüzetet adtak, megkönnyítve ezzel a tájékozódásunkat, mert bőven volt miben válogatni! A füzet fedele ősműveltségünk remekét, a Református templomaink kazettás mennyezetét idézte, s a központi motívumnak a FÁNAK a gyökerei ide nyúltak le, ezért tudott lombkoronát növeszteni ha-zánkban a reformáció.

A KRISZTUSI FUNDAMENTUM ezzel ötvöződve tette azt olyan erőssé, hogy a történelmi viharok, ellenreformáció közepette is megállhatott. A hívó a templomban a mennyezetre emelte tekintetét, s nem bámészkodás gyanánt tette azt, hanem mert tudott azokból olvasni: útmutató volt az IGE mellett s nem egyszer az ÜDVTÖRTÉNETET jelenítették meg. A zsoltárok éneklésével volt komplex a hatás.

A templom körül sátrak sorakoztak, – s nem hittünk a szemünknek – bennük fiatalok tevékenykedtek! Felvilágosító segítő munkájukkal nagyban hozzájárultak a nap sikeréhez. Köszönet érte!

Az ünnepség jelmondata: „Krisztus a jövő, együtt követjük Őt!” Nem mindenki a maga fészkén elmélkedik polarizált társadalmunkban, itt újra az EGYÜTT szóra helyeződik a hangsúly. Ennek jegyében sereglettek egybe a lecsatolt területekről is a református hívek. Melengető érzés volt olvasni – a keserves mellett – a sok-sok táblán a feliratokat: a Kárpát-medence megannyi falujának, városának a nevét. Tehát felül lehet emelkedni a hétköznapiakon, és egymásra találni; minden mesterkedés ellenére is egy kérébe kötődünk! Régóta magasodtak a kalászkok – bár sokuk csüggedten le is konyult már –, meghozva termésüket a SZEMET, a MAGOT, s íme egyházi méltó-

ságaink valóban betakaríthatták a sok-sok verejtékes munka gyümölcsét az ÉLETET. Így lehet életünk eme nagyszerű nap magasztos eszmeisége is! Ezek láttán eszembe jutott Madách Imre: Az ember tragédiájából a gonosznak szánt mondat: „Csatád hiú az Úrnak ellenében!” És Debrecenben 2009. május 22.-én kézzel foghatóan látszott a HIÁBAVALÓSÁGUK. Nyitó eseményként szolgált „Egy maréknyi föld” elhelyezése, amit ott-honról hoztak a zsinati tagok; természetesen később hasonlóan bárki megtehetette ezt. Ezután került sor az Alkotmányozó Zsinat ülésére a Nagytemplomban.

„Az Úrnak irgalmát örökké éneklek” kezdetű zsoltár eléneklése után Vad Zsigmond debreceni esperes hálát adott az Úrnak hűségéért, hogy megtartott bennünket a fájdalmas elszakíttatás és lelki próbák idején is. Kérte Istent, hogy óvjon meg a látszat egységétől!

Bölcskei Gusztáv a Tiszántúli Református Egyházkerület püspöke utalt a koreai református testvéreink egyetemes imaheti jelmondatára: „Egyé legyenek a Te kezében!”, valamint tolmácsolta a különböző köszöntéseket.

Kósa Lajos polgármester az esemény történelmi jelentőségét hangsúlyozta; civis öntudattal mondta, hogy Debrecen adja a helyszínt ehhez a jeles alkalomhoz, párhuzamba állítva 1849-el is! Mohács után Debrecen iskolát alapít, amelynek falára az „Orando et laborando” jelmondat került.

Majd Csomós József Tiszáninzeni Egyházkerület püspöke ismertette az Alkotmányozás menetét és az előzményeket. 1992-ben zsinati határozat született, mely szerint szükségesnek tartják „az egyházjogi értelemben soha meg nem szüntetett magyar református zsinati egység jogfolytonos újrászervezését”. Szólt a Kárpát-medencei Magyar Református Generális Konvent 2004-es megalakulásáról. 2005 az egyháztagság minden magyarra történő kiterjesztését lehetővé tevő törvények megalkotásának éve. Még ebben az évben a Debreceni Ülés zárónyilatkozata: „Reménységgel vagyunk afelől, hogy Isten kegyelméből a közös munka, a közös imádság és közös szolgálat eredményeképpen létrejön belátható időn belül az egységes Magyar Református Egyház”. A 2007-es Sárospataki Ülésen konszenzus született egyházunk jövőbeni alkotmányának alapelveiről, amit Pápán 2008-ban megtárgyalásra és elfogadásra ja-

vasol a konvent, ezután vették tervezésbe a Magyar Református Egyház Zsinatának összehívását és az alkotmány elfogadását.

Bibza István a Generális Konvent Egyházalkotmányi Bizottságának Elnöke ismertette az alkotmányt. „Minden a régi, csupán a közös zsinat új, de nem felettes szerv; a Magyar Református Egyház a csatlakozó részegyházak zsinati közössége”. Szabályozza a közös ügyeket és a részegyházak önállóságát is.

A részegyházak alkotmányra vonatkozó határozatáról Szűcs Endre az ülés lelkészi jegyzője adott tájékoztatást, miszerint a

Kárpátaljai Református Egyház,
Magyarországi Református Egyház,
Szerbiai Református Keresztyén Egyház,
Szlovéniai Református Keresztyén Egyház,
Romániai Református Egyház

már előzetesen ratifikálta a törvénytervezetet, míg a Szlovákiai Református Keresztyén Egyház nem tudta elfogadni azt, de az együttműködést fontosnak tartják.

Az ALKOTMÁNY szövegét a küldöttek egyhangúan elfogadták, és az elnökségi tagok alá is írták azt.

A Szabó Sándor püspök vezette Amerikai Református Egyház is bejelentette a csatlakozást.

Végül Tonk István előterjesztette az Alkotmányozó Zsinat üzenetét és elmondta, hogy a mai nap gyümölcsét 20 évi fáradozás előzte meg és kijelentette, hogy a magyar reformátusság a reformáció kezdeti évszázadaitól fogva megtartotta lelki-szellemi egységét. Összetartozásunkat sem Trianon, sem politikai szándék (2004. december 5-ei népszavazás szégyene, amely e széles világ egy népével sem történt volna meg) nem tudta kikezdeni. Egyhangú elfogadás követte.

Alkotmányunk szerint: „Egyházunk tagja minden keresztyén, aki a Magyar Református Egyházhoz tartozónak vallja magát, éljen bárhol a világban és legyen magyar vagy más anyanyelvű!” Hisszük, hogy Krisztus gyógyító hatalma megteremti a benne való egységünket is. Hisszük, hogy ha Őt követjük, a megbékélés eszközei lehetünk minden körülmények között!

Ezek után következett a szimbolikus erejű „Református egyesítő menet” a Belváros körül a négy hazai egyházkerület püspökeinek vezetésé-

vel.

Állomáshelyek: Kárpátalja (Beregszász)
 Felvidék (Komárom)
 Délvidék (Bácsfeketehegy)
 Erdély (Kolozsvár)
 Pártium (Nagyvárad)

Az állomáshelyeket haranglábak szimbolizálták, ahol az elszakított részek egyházi vezetői várták az érkezőket, majd együtt folytatták az útjukat. (A programfüzetben fellelhetők voltak az énekek – apad a fiatalok templomi énektudása! – „Isten szívéen megpihenve, forrjon szívéünk egybe hát!” zengte a menet.

Ezután Tonk István az Erdélyi Református Egyházkerület főgondnoka az egybegyűlteknek a templom előtti színpadon felolvasta a Zsinat Üzenetét és kihirdette a Magyar Református Egyház létrejöttét. Ezt követően minden torokból felzendült az immár reformátusok HYMNUS-aként számon tartott 90. Zsoltár. A köszöntők között volt a megingathatatlan Tőkés István nagy erejű szónoklatával. Mély érzések törtek fel belőlünk a soron következő Kárpát-medencei Egyesített Református Kórus szereplése hallatán is.

A nap nagyszerűségét volt hivatva emelni SZABADTÉRI ÜNNEPI ÚRVACSORA OSZTÁSSAL egybekötött istentisztelet.

Szolgálattévők: Vad Zsigmond, Pap Géza Erdélyi Református Egyházkerület püspöke, Steinbach József Dunántúli Ref. Egyházkerület püspöke, Csűry István Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület püspökhelyettese, Csomós József püspök, Fazekas László Szlovákiai Ref. Ker. Egyház püspöke, Szabó Sándor püspök, Szabó István Dunamelléki Egyházker püspöke, Csete Szemesi István Szerbiai Ref. Ker. Egyház püspöke, Zán Fábián Sándor Kárpátaljai Ref. Egyház püspöke.

Igehirdető: a házigazda s egyben a Magyarországi Református Egyház Zsinatának lelkészi elnöke: Főtiszteletű Bölcskei Gusztáv püspök volt. Vezérige: „Testvéreimet keresem.” (József története) „Ha nem testvéreinket keressük, vagy elvitatjuk egymástól múltunk, nyelvünk, kultúránk, hitünk jogát, akkor semmi újat nem tudunk kitalálni, akkor csak a régi nótát fújjuk tovább...Krisztus követségében járunk, aki maga is test-

véreit kereste, abban a világban és amikor az keresztre feszítve kivetette magából, úgy válaszolt, hogy feltámadása után mellénk szegődött. Ez a mi reménységünk, ez marad a VILÁG REMÉNYSÉGE ma is”.

A magyar reformátusságot egy képhez hasonlította, amelyet 79 évvel ezelőtt kiszakítottak a keretéből, de most újra keretet kapott. „A keret tehát nem dísz a képnek, hanem óvja és tartást ad neki. Ilyen keret ez az Egyházalkotmány is, amelyik segít összetartani és kiábrázolni Krisztusban megnyert egységünket”.

A nap koronája a szabadtéri istentisztelet volt, amelyhez foghatót csak a Magyar Millennium idején a Református Világtalálkozó alkalmából az FTC pályán éltem át. Az a nagyszabású rendezvény Hegedűs Lóránt a Dunamelléki Ref. Egyházkerület akkori püspöke nevéhez fűződött.

Az ünnepi esemény kapcsán a szervezők mindenre gondoltak, kétszáz önkéntes munkája is benne volt. Bőséges közösségi-, és kultúrprogram álltak rendelkezésünkre. Négy színpadon folyt tánc-, népzene-, egyházzenei program és színielőadás stb. A Nagytemplomban orgonahangversenyek, kórusművek, népénekek voltak hallhatók legnagyobb örömünkre. Bő volt a kínálat nemcsak a himnikus egyházzeneben, hanem a múzeumi kiállításokból is.

A Nagytemplom toronygalériájában makett kiállításban gyönyörködhattunk, amelynek helyszínei a Biblia világához kapcsolódtak, s amelyeket Csia Lajos református lelkipásztor, bibliafordító, teológiai tanár saját kezűleg készített néhány munkatársával együtt. A kiállított tárgyak először 1934-ben voltak láthatók Budapesten. Szép festményekben is részünk volt, amelyek szintén bibliai tájakra röptettek vissza Tichy Kálmán festőművész jóvoltából.

A Déri Múzeum is kirukkolt egy fotókiállítással: „Egy hittel, egy szívvel reformátusok” címmel. Isten hajlékainak sokféleségét mutatja be, amelyek „történelmünk őrzői, magyarságunk megmaradásának pillérei”. Dóczy Galéria is jeleskedett a kortárművészek (Erdély) Együtt című kiállításával.

A francia származású genfi reformátornak is szentelt Debrecen egy kiállítást: dokumentumok, tárgyi emlékek sokaságát láthattuk a magyar kálvini reformáció központjában, konkrétan a Tiszán-

túli Református Egyházkerületi és Kollégiumi Nagykönyvtárban. Csodálatos érzés volt újra sétálni az ódon falak és veretes könyvek között. (Zsinatunk ez esztendőtt Kálvin János emlékének nyilvánította.) Debrecenben 1567-ben a reformáció kálvini ága elfogadta a Heidelbergi Kátét és a II. Helvét Hitvallást. A kiállítás címe: Kálvin János 500 éve. Betekintettünk a kollégium állandó kiállítására is, ahol is felidézhettem a falusi és rokonaim környező tanyasi iskoláját (1950-1958.) a régi hittanórákat; református tanítóim természet-tudományos ismereteinek a forrását: a kísérleti eszközöket. Mintha hájjal kengették volna, amikor egyházművészetünk bizonyosságait láthattam újra, mert nem kopott meg az érdeklődésem irántuk, sőt nőttön-nő az. Már gyermekkoromban felkeltették érdeklődésemet az Úr asztali edények – kancsó, serleg, patena, és az úri hímzéses fémszállal varrt terítők szépsége – letűnt korok tanúi. Szülőfaluméit Sárospatak őrzi. Csúcspontokat láthattunk a művészetünkben, amelyek egyben a nemzet élni akarását, Istenbe vetett hitét, hivatástudatát, FELÜLRŐL nyert erejét tükrözi. (Nem volt erkölcsi és utódlási hiányosságuk; lelkészeik is örködtek mindezekben).

Lelkesedéssel és reménységgel mentünk Debrecenbe és erőt s bizonyosságot nyertünk ott. Lám mit jelent, ha a civisek utódai – ha megfáradtan is – a városvezetés és az egyház is egyet akar! Krisztusi kősziklán állva akár átölelheti az egész Kárpát-medencét is! A nagy elődök a HAJDÚK szabadságot igénylő tulajdonságára, szívós puritán életvitelére, kitartására, szorgalmára alapozva a reformátusság fővárosává tudták emelni Debrecen, s tetejében iskolavárossá! Nem véletlenül figyelmeztette a Debrecenben állomásozó Széchenyi Istvánt Majláth gróf: az itteni lányok, asszonyok erkölcei épp úgy rendíthetetlenek, mint a Nagytemplom oszlopai! Mert ez az igazi megtartó erő! Lakossága nem véletlenül vitte tökélyre hímzésművészetét a sajátosan magyar viselete díszítésében (minden, de minden virágzásnak indult itt) a subáiban és a szűrében. Az utóbbit be is tiltották két okból: az elmaradt kereskedelmi haszon miatt; s ha a szűrt a fiatal szálfatartású legény magára öltötte királlyá emelte, ellentétben a hivatalossal, a másikkal (Bécs). Kiterítve egy hosszházas templomot ad, míg a suba szkíta körtemplomot, s viselőjét kötelezi az Istennek tetsző

magatartását, elmélkedésre, bűnbánatra.

A magyar reformáció megszületésekor széttagoltságban élt a nemzet, s utána is kényszerű szervezeti széttagoltságban (rekatolizáció), míg nem ebben a civis városban 1881-ben létrehozták a Magyar Református Egyház szervezeti egységét, amelynek legádázabb széttöretése Trianonhoz köthető; utána az utód államok magyar reformátussága kettős kisebbségben kényszerült élni. Itt most is egység született. SOLI DEO GLORIA!

A tündöklő napsütésben a HIT fénye megsokszorozódva verődött vissza ránk, meggazdagodva térhettünk haza otthonainkba, s nem üres tarsollyal! Talán kiköszörültük a csorbát is, s az ördög incselkedésének tudva be kisiklatásunkat, hegedő sebbel indulhattak útra a szélrózsa majdnem minden irányába (Őrvidék, Horvátország??).

Tokajban és vonzaskörzetében – nem véletlen a hasonlatvétel – az újszülött gyermekre csak anynyit mondtak; „Majd elválík, hogy ebből a mustból jó bor lesz-e, vagy megecetesedik?” Mi tudjuk, hogy jó fajta szőlő és tiszta edény kellekik a tiszta nedűhöz, a még nemesebbhez pedig magyar talaj és magyar klíma és nem utolsó sorban szorgos magyar kezek.

Istenben bizakodva reméljük, hogy ezek csorbítatlanul fennmaradnak és áldozhatunk a SZŐLŐTŐRŐL való igaz borral Jézus urunk emlékére a világ végezetéig!

Áldás békességg!

Váradiné Osváth Ilona

Debreceni nagytemplom

NYÁRON TÖRTÉNT

VIRGA FESZTIVÁL

Cegléd, 2009. július 30. - augusztus 1.

Zömében a Miskolci Bölcsész Egyesület tanárai alkották a „kultúrsárda” programjainak előadóit. Gyárfás Ágnes, Kiszely István, Rostás László, Tóth Sándor, Hervay Tamás, Záhonyi András mellett Vukics Ferenc, Patrubány Miklós, Szántai Lajos, Aczél Petra, Magyar Gábor, Born Gergely, Molnár Géza, Dévai Nagy Kamilla is szót kapott a 100 érdeklődőt befogadni képes „sörsátorban”.

A fürdeni vagy úszni vágyók az előadások közben, után a jól felszerelt strandon hűsölhettek – a belépő ugyanis a szellemi szolgáltatások mellett tartalmazta az uszodabelépőt is.

A koncertek résztvevői közül is említsünk meg néhányat:

Vágtázó Csodaszarvas (Grandpierre Attila új zenekara népi dallamokat is feldolgoz),

Dobogó Kő (Ökrös Csaba prímást Mező Győző váltotta fel, Magyar Gábor és lánya énekel),

Suhancos (népi alapú görcsmentes örömszene, a XXI. század „szűrőjén” keresztül),

Folktronika (magyar népdalok – elektronikus hangszerekkel),

TransylMania (a háromszéki zenekar moldvai és erdélyi népzenet dolgoz fel),

Kerekes Band (az eredetileg gyimesi és moldvai zenét játszó együttes kaput nyitott a „világzene” felé).

Honlap: www.virgafesztival.hu

MEZOPOTÁMIA

Kiállítás 2009. május 1. - augusztus 30. között az írott szó hatalmáról az egri Történeti Tárházban (Művészetek Háza).

A tárlat 4000 év távlatából enged bepillantani az ókor világába. Tóth Sándor gyűjtőmunkájának, a Miskolci Bölcsész Egyesület tanárának köszönhető, hogy Magyarországon is megtekinthetünk néhány folyamközi szobrot és agyagtáblát.

A táblák és szobrok feliratait elolvasóknak külön jutalmat ajánlunk fel! A feltételek a www.osiirasok.hu honlapon találhatóak, ahol további írástörténeti érdekességek is olvashatók.

Tudósítás a Magyar Vár 2009-es táborából

Július 18-26.

Rövid hangulatjelentés a néptánc és a népzene kedvelőinek

A **kishegyesi Rizgetős táncegyüttes** bemutatásakor a csoport vezetője megemlégtette, hogy a vajdasági Kishegyesen zajlott az 1848-49-es szabadságharc utolsó győztes csatája. Műsorukban Mezőföld, Dél-Alföld, Gyimes, Moldva, Küküllő-mente és Kalotaszeg táncaival, zenéjével ismerkedhetünk meg. A táncosokat kísérő fiatal zenészek (az Árgyéus zenekar tagjai) sokoldalúságukat is bizonyították: a hangszerek és a tájegységek között egyforma biztonsággal „közlekedtek”. Fiatal hagyományörzőjük (mai csúnya szóval „adatközlőjük”), Csizmadia Anna Kupuszinán született. A csallóköziekre emlékeztető Ízes beszéde és énektudása hatalmas tapsot váltott ki.

Örömmel tapasztaltuk, hogy a **mérai hagyományörzőkkel** csoda történt: megfiatalodtak! Cucusnak és Teklának köszönhetően ma már nem idős bácsikák és nénikék, sőt nem is meglelt férfiak, nők viszik hírét a színekben különösen gazdag „cifravidéki” mérai népviseletnek és a látványos forgásokkal-forgatásokkal teli táncnak, hanem hagyományuk minden fortélyát ismerő iskolások és egyetemisták.

A barsi Boróka és az eszenyi Ritmus Néptánc együttes is kivette a részét a néptáncoktatásból – emellett a színpadon is bemutatták otthonuk táncait.

Az Ifjú Muzsikás

Kedd este a több száz táborlakó az **Ifjú Muzsikás** első „világzenei” koncertjének lehetett szem- és

fültanúja. A zenekar műsorát a klasszikus zenében is járatos Salamon Soma harmónium- és harmonikajátékával színesítette. A műsor apropóját Ady közismert verse, a „*Felszállott a páva...*” adta. A „bús magyar lélek” ihlette *Hungarian Blues* előadása során a gitár és a dob is megszólalt.

Az egyik legényes zenei megszólaltatásakor a bolgártambura is szerephez jutott. A műsor gerincét széki, palatkai és kalotaszegi zene alkotta. Bartóknak tisztelegve román dallam is szerepelt az igazi családot alkotó Ifjú Muzsikás zenei programjában. A „Megrakják a tüzet...” egyéni feldolgozása különösen nagy sikert aratott. Megtudtuk azt is, hogy Beethoven *Örömodája* valószínűleg magyar ihletésű.

Hermann Mária

Többen is a tábor ideje alatt ünnepelték születésnapjukat – köztük Juhász Zoltán máris nagy prímási repertoárral rendelkező fia. A felköszöntéseket a „Sok születésnapokat...” (a magyar *Happy birthday...*) eléneklése vezette be, a **Téka zenekar** (prímásai: Ökrös Csaba és Soós Csaba) irányításával. Ők az esti táncházakban muzsikáltak, de a fellépő együttesek kíséretét is ellátták. (A köszöntő gitárkíséréssel is elénekelhető: Szendrey M. Ervin CD-jén közismert népdalaink szövegei, akkordkísérete mellett a „Sok születésnapokat...” is megtalálható.)

Dél-Dunántúl néptáncos hagyományairól Pálffy Gyula (Zenetudományi Intézet) tartott kép- és hanganyaggal illusztrált előadást. Szabó Zoltán a dudával és készítésével ismertette meg a táborlakókat. Sáfrány Zsuzsa a pásztorművészetről tar-

tott előadást (Érdekes volt megfigyelni, hogy ő – a szerves kultúra ma is élő voltát hangsúlyozó Szelestey Lászlótól eltérően – inkább múzeumi tárggyaként kezelte a szép kidolgozású, remek motívumokkal díszített tárgyakat).

A hét elején Juhász Zoltán népzene kutató lemez-bemutató koncertjét is meghallgathattuk, melynek témája „természetesen” Dél-Dunántúl zenéje volt.

Környezetünk védelméről

Balogh Péter „*Összeomlás és fenntarthatóság az Alföldön*” címmel az önfenntartó gazdálkodásról beszélt.

Előadásából most néhány gondolatot emelünk ki, melyből megismerhettük a piac- és profit-orientált nemzetközi pénzvilág gazdaságkárosító „bűneit” is.

A ma még dicsőített „nyílt rendszerek” meglepően gyors beavatkozást (pénz- nyersanyag- és termékkivonást) tesznek lehetővé. Mindez országok (gazdaságok, üzemek stb.) pillanatok alatti tönkremenését eredményezheti!

Néhány példa:

- A Tisza szabályozása azt a hajószállítást gyorsította fel, (amelyre lassúsága és olcsósága miatt a drága és gyors szállításban érdekelt kapitalista világnak nincs szüksége...). „Cserébe” kaptuk érte az árvízveszélyt (a gátépítés igen költséges, az építés haszna pedig nem az ott élők életszínvonalát emeli...).

Így a nemsokára aranyat érő víz átszáguld országunkon, a száraz időszakban nincs víztartalékunk.

(A fokokban rengeteg hal élt, szinte ingyen táplálékot biztosítva a helyi lakosságnak.)

A gazdák (már amelyik meg tudja fizetni) drága pénzen vett vízzel öntöznek...

- Műtrágyázás (a természetes helyett, mely így pénzért elszállítandó, bűdös hulladékká válik – a fűhöz hasonlóan, amely az állatok ingyenes tápláléka lehetne, ha nem írná elő helyette az EU és az USA a drágán beszerezhető gyári tápot...).

Egy „modern” sertéstelepre az ember csak „szkafanderben” teheti be a lábát. 100 nap alatt 100 kilogrammra sötétben, anyjuktól elzárva hizlalják fel a malacokat. A harcias állatvédő

Brigitte Bardot nyugodtan felléphetne az állatkínzás ezen fajtája ellen...

- A globális gazdaság nem üzemet vesz (pl. a privatizáció vagy a befektetés révén), hanem piacot. Érdeke a nagy hasznot jelentő drága szállítás (ezért utaztatják az alkatrészeket többször is ide-oda a nagyvilágban...), a drága hitelnyújtás, a helyi lakosság kiszolgáltatottá tétele (aki így olcsó munkaerővé válik).

Megj.: a „cselező-átverő”, vírus-magatartás az élővilágban a túlélést, a fennmaradást biztosítja. Ha azonban a termelő-dolgozó gazdaszervezetet teljesen kimeríti, maga az élőködő is elpusztul. Társadalmi példa: a túl magas adóteher, a túl gyakori halászat. (Tanulság: meg kell várni, mire a juhok gapja újból kinő!)

Gondolatok az oktatásról

A hagyományos oktatás TAPASZTALATból építkezik (főleg gyakorlati képzés, mely önellátásra is képessé tesz) – a „modern” képzés csak speciális munkára készít fel (arra is csak elméletileg), így kiszolgáltatottá tesz a munkaerőpiacon).

Célunk: az oktatásban az EGÉSZ FOLYAMATot is tanítsák, hogy bárki (ne csak a pénz és a hatalom mai urai) képes legyen újító ötleteivel vagy saját munkájával „optimalizálni” és megővni földi életünket!

A MEGOLDÁS lépései egyszerűek:

1, FELFOGni a helyzetet

az oktatási rendszer gyökeres átalakítása (témái pl. az erkölcsi nevelés, a vezetők és döntéshozók személyes felelősségvállalása, a természet és az emberiség, a helyi közösség hosszú távú érdekeinek előtérbe állítása)

2, ÖSSZEFOGni

vagyis ÁTÍRNI a TULAJDONVISZONYOKAT (a rablóprivatizációval elosztogatott erőforrások visszavétele, a multik adótámogatásának és garantált hasznának megszüntetése, a felelősök elszámoltatása).

Mindez ma még UTÓPIÁnak tűnik (ebből ma csak a PIA érhető el...).

Megj.: kevesen tudják Magyarországon,

hogy az életszínvonalat tekintve még most is benne vagyunk az első 10%-ban (A Föld lakossága jelenleg kb. 6,5 milliárd ember)! Ma a világ összvagyonának 50%-a az emberiség 2%-ának kezében van!

A Föld egy CSODA – kár, hogy az önző ember (mely „csak” 2-300 000 éve létezik) néhány évszázad alatt képes tönkretenni azt az egyensúlyi állapotot, ami évmilliárdok alatt alakult ki. Ha így folytatja, a földi ÉLET pillanatok alatt megszűnhet!

A „fenntartható fejlődés” valójában fenntarthatatlan! Az olajra alapuló gazdasági rend „összeomlásakor” csak a ma még radikálisnak tűnő lépések megtételével lehet majd a vészhelyzetet kezelni. Sajnos ez a helyzet 50 éven belül bekövetkezik...

Az őskor embere csak a szükségeset vette el a Földtől. A földművelés kialakulása óta megjelent a felesleg. Az emberiség összlétszáma 2-szeresére, a halkitermelés 5-6-szorosára nőtt az elmúlt 50-60 évben. Ennek eredménye: kipusztulhatnak a halak a tengerben, mert NINCS ELÉG IDEJÜK SZAPORODNI!

RENDAHAGYÓ TÖRTÉNELEMÓRA

(Az emberi TÁRSADALMAK modellje – Balogh Péter szerint)

Preracionális

Ősi közösségek

Lásd a vetített filmet a tibeti Ladakról (Ancient Futures, 1993)! és az egyén szerepét (túl)hangsúlyozó nyugati életforma okozta „fejlődést” (lelki és anyagi pusztítást, függőséget)... A 19. századig a „Kis Tibet” független volt!

1. töréspont: Kr. e. 3000 körül (az állam létrejötte)

2. töréspont: amikor az eszközök az egyén kezébe kerülnek (lásd: római birodalom)

3. töréspont: ipari forradalom

Racionális

Pl. a tőkés társadalom, de a szocializmus is (lásd a kínai változatát!) – mely már az „adatfüggöny” (az ismeretek elzárása) helyett módszertani „függöny” (manipuláció, az ismeretek felhasználási lehetőségeinek zárolása) alkalmaz.

A korszak az ipari forradalom, a gépek tömeges megjelenése óta tart. Később Descartes elvének („cogito ergo sum”) helyére Nietzsche megállapítása („Isten meghalt!”) lépett.

Egy példa:

Az amerikai katonák *(alapelvük a kompetíció, a verseny – azonban a versenynek csak 1 győztese és sok vesztese szokott lenni...)* Afganisztánban nem értik, miért cselekszenek az emberek számukra érthetetlen, kiszámíthatatlan módon. Ugyanis ott még nincs individualizmus – a közösségbe tartozás a legfontosabb. Akit kitaszítanak, az ottani társadalomban egyedül elpusztul... (Az ő alapelvük a *kooperáció, az együttműködés* – lásd a faluközösségeket!)

Irracionális

(Ilyen a mostani „rákos”, vagyis globalizált társadalom!)

A hitel és a kamat – a Föld és szénkészletének kimerítéséhez hasonlóan – a **JÖVŐ FELELÉSÉT** jelenti! Ma a katonai gyarmatosítás helyét átvette „szerkezeti”.

Ajánlott könyvek: A. Huxley: Szép új világ,
Wass Albert: Elvész a nyom

Egy párbeszéd, ami a Bibliából kimaradt:
a pardicsomi Éva: „Megyek, fejlődök!”
az állatok: „Hová mész? Hát nincs-e itt a Földön minden készen?”

Az állatokba beégetett szoftver – genetikai kód – nem engedi meg a szabad akarat szerinti választást. Ezért ők mindig arra törek-szenek, hogy a Természettel harmóniában legyenek.

I-GAZTALANSÁGok

A megtermelt gabonát „bio üzemanyag” készítésére használják (lásd Svédország) – eközben a Földön 1 milliárd ember éhezik!

A zöldség „nagyüzemi” termelése rengeteg vizet használ fel (a húsé – mely sokkal kevésbé hatékony élelem-előállítás mód – ennek is sokszorosát)!

Következtetés: a jövő „aranya” a VÍZ lesz!

A Jordán folyó ma egy erecske csupán – vize a szupermarketekbe folyt...

A Holt-tenger pedig már túl sós – nemsokára ki fog száradni.

Las Vegas: egy vízfaló szörnyváros a sivatagban. Az ilyen, a természetet erőszakkal átalakító emberi tevékenység eredménye pl., hogy a Colorado folyó ma már nem ér el a tengerig...

Az esőerdők mangrove-fáit kiirtják – helyükön „bio olajpálmát” termesztnek és a nyugati világ „ínyencei” számára rákot tenyésztnek...

A monokultúrák kialakításával a terméshozam sokszorosára nőtt – azonban a mérgező növényvédő szerek használata a génjeinket is károsíthatja (ezért dolgoznak pl. „szkafanderben” a nagyüzemi mezőgazdaság munkásai...)

HONLAP: www.baloghpete.eoldal.hu

Ízelítő a Dél-Dunántúli Szabadegyetem és Tábortábor napi kínálatából

„Tajcsis” reggeli torna, dunántúli népdalok tanulása (Dúcz Julival – az énekelt népdalok szövege és kottája megtalálható a www.zti.hu honlap népdaltárában), környezetvédelmi előadások, kézműves tábor, íjászat, lovaglás, tekerős-, dudu-, vonós- és furulyatábor, néptáncoktatás.

Előadások a hitelről, a gazdálkodásról, a művészetéről, a népi hagyományokról és a néprajzról. A tábor részletes programja és az ott készült fotók a www.mv.hu honlapon tekinthetők meg.

A táborlakók örömmel tanulták a székely-magyar rovásírást.

Köszönjük ezt a hetet a Magyar Vár szervezőinek (köztük Herpai Sándornak, Filemile Ágnesnek és férjének, Balogh Balázsnak).

Völgynapok

A *Művészetek Völgye* – idén „részletekben”

2009-ben Kapolcs, Vigántpetend, Monostorapáti és Öcs július 23-26. között adott otthont a Völgynapoknak.

Idén már időben is elkülönült **Taljándörög**d, ahol a Ghymes, Hobó és neves színészek közreműködésével ingyenes programok várták július 31-től a látogatókat. A kiváló hírverésnek köszönhetően több tízezer vendég tekintette meg a programokat. Lehet, hogy jövőre már nem „Kapolcsnak”, hanem „Taljándörögdi Völgytalálkának” hívják majd a Művészetek Völgyét?

Tavaly Bűvészetek Völgye néven a falvak már egymástól külön, de még egy időben szervezték programjaikat. Idén már időben is széthúzták az eseményeket.

Kapolcsi és vigántpetendi események

A látogatók száma – Kapolcsot leszámítva – jóval kevesebb volt, mint tavalyelőtt. (Kapolcson a sör-sátor rock-színpadánál voltak csak feltűnően kevesen).

A Kurázi Táncegyüttes műsorában csereháti táncokat láthattunk a Malomszigeten.

Az Ajka Padragkút Néptáncegyüttes műsora is nagy sikert aratott.

Horváth Gyula kapolcsi zenész cimbalomjátéka mágnesként vonzotta az énekelni vágyókat a Pokollikba. (Testvére sajnos nemrég hunyt el.)

Örkény est a Szárítóban (a Teleszterion Színházi Műhely előadása)

Egy Örkény novella színpadi adaptációja nem vesz el több időt, mint amíg a lány tojás megfő.

Megtékinthető ülve, állva vagy járkálás közben.

Aki valamit nem ért, nézze meg újra a kérdéses etűdöt. (Ha így sem érti, akkor az előadásban van a hiba...)

További darabjaik: Mester és Margarita, Elektra,

Ritmuskép (zenés video-kollázs), Impro-est

Reneszánsz kamarazene

A nemesvámosi Fehérlófia Waldorf Iskola előadása

Az Orlando énekegyüttes műsora

A műsorból:

Palestrina miséje (hat szólamban!), Morales gyászmiséje, W. Bird motettája

Kevesen tudják, hogy a romantikus zene Angliában alakult ki.

A középkorban az emberek még egységesen gondolkodtak – nem az ÉN, hanem a MŰ volt a lényeg!

A szöveget pl. nem mindig írták pontosan a megfelelő hangjegyek alá – úgyis tudta mindenki, hol énekelendők a szavak. Korunk egyik „műveletlen” zenekritikusa ezért pl. lekicsinyelte az egyik legelismertebb szerzőt...

A szerző nevét a középkorban sokszor oda se írták... (Mai világunkban ez a szerzői jogok erőszakolása miatt elképzelhetetlen!)

Vigántpetenden a Szín-Tár Galériában „Mimikri”, a Szer-Tárban „ANNO és RETRO” címmel láthattunk kiállítást. (Pataki Tamás parasztháza már többször adott otthont Osváth Ilona kiállításának, melyben saját készítésű varrottasait, hímzéseit és a magyar viseleteket mutatja be.)

Honlap: www.magyarhagyományok.fw.hu
www.osiirasok.hu (tudósítás eseményekről, az íráskutatás legújabb eredményeiről)

Vertel Andrea groteszk, színes kerámiái borsos áron keltek el. Honlap: www.vertelandrea.hu

A Plébánia Galériában Macskássy Izolda képeit és Pápai Pál erdőmérnök fotóit tekinthettük meg.

Biblia Galéria működött az evangélikus templomban Pincehátan.

Záhonyi András

